

Universitat de Lleida

GUIA DOCENT
**LITERATURA CATALANA
MEDIEVAL I**

Coordinació: GRIFOLL AVILA, ISABEL

Any acadèmic 2023-24

Informació general de l'assignatura

Denominació	LITERATURA CATALANA MEDIEVAL I			
Codi	101468			
Semestre d'impartició	1R Q(SEMESTRE) AVALUACIÓ CONTINUADA			
Caràcter	Grau/Màster	Curs	Caràcter	Modalitat
	Doble titulació: Grau en Llengües Aplicades i Traducció i Grau en Filologia Catalana i Estudis Occitans	3	OBLIGATÒRIA	Presencial
	Grau en Filologia Catalana i Estudis Occitans	3	OBLIGATÒRIA	Presencial
Nombre de crèdits assignatura (ECTS)	6			
Tipus d'activitat, crèdits i grups	Tipus d'activitat	PRAULA		TEORIA
	Nombre de crèdits	3		3
	Nombre de grups	1		1
Coordinació	GRIFOLL AVILA, ISABEL			
Departament/s	FILOLOGIA I COMUNICACIÓ			
Distribució càrrega docent entre la classe presencial i el treball autònom de l'estudiant	60 (HP) i 90 (HNP)			
Informació important sobre tractament de dades	Consulteu aquest enllaç per a més informació.			
Idioma/es d'impartició	Català			
	Fonts / Documents / Bibliografia: Anglès/Castellà/Català/Francès/Italià/Llatí/Occità			

Professor/a (s/es)	Adreça electrònica professor/a (s/es)	Crèdits impartits pel professorat	Horari de tutoria/lloc
GRIFOLL AVILA, ISABEL	isabel.grifoll@udl.cat	6	

Informació complementària de l'assignatura

Cultura i literatura a la Corona d'Aragó, segles XIII-XIV (Ramon Llull i Bernat Metge). La tradició lírica. Ausiàs March.

Objectius acadèmics de l'assignatura

- Coneixement de la literatura medieval en llengua catalana.
- Coneixement de les tècniques i mètodes filològics, i d'anàlisi literària.
- Coneixement de la història i la cultura catalanes.

Competències

- CB1 Posseir i comprendre coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es recolza en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avanguardia del seu camp d'estudi.
- CB3 Capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes rellevants d'índole social, científica o ètica.
- CB4 Poder transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- CG1 Optimitzar la creativitat i la iniciativa.
- CG4 Aplicar la capacitat de raonament i anàlisi crítica, i la de presa de decisions per a la resolució de problemes.
- CG6 Implantar la capacitat d'aprenentatge autònom.
- CG7 Valorar la capacitat d'organització i planificació de la feina i la investigació.
- CG10 Implementar el coneixement i la capacitat d'ús de les TIC en relació amb el corresponent àmbit d'estudi.
- CG11 Buscar i gestionar adequadament la informació, a partir de fonts i tipologies documentals diverses.
- CG12 Utilitzar adequadament la terminologia i les tècniques pròpies de l'àmbit disciplinari o professional.
- CE6 Definir les tradicions literàries i culturals occidentals.
- CE8 Diferenciar els principals textos, autors i moviments literaris en llengua catalana i occitana, així com la seva evolució històrica i el seu context literari i sociolingüístic.
- CE11 Identificar coneixements bàsics de la història i les cultures de les societats de parla catalana i parla occitana, així com la capacitat de contextualitzar-ne els fenòmens lingüístics i literaris.

- CE13 Desenvolupar la capacitat de discriminació teòrica en l'exegesi literària i un domini pràctic de les tècniques i mètodes de l'anàlisi literària i de la crítica textual aplicades en particular a textos en català i occità.
- CE15 Aplicar el domini pràctic de la didàctica de la llengua i/o la literatura catalanes i occitanes per a estudiants nadius/es o estrangers/es.
- CT3 Adquirir capacitat en l'ús de les noves tecnologies de la informació i la comunicació.
- CT4 Adquirir coneixements bàsics d'emprenedoria i dels entorns professionals.
- CT5 Adquirir nocions essencials del pensament científic.
- CT6 Aplicar la perspectiva de gènere a les funcions pròpies de l'àmbit professional.

Continguts fonamentals de l'assignatura

I. RAMON LLULL I LA CULTURA AL SEGLE XIII.

- La Corona d'Aragó al segle XIII. D'Occitània a la Mediterrània. La incorporació de les Balears i del regne de València. Cristians, jueus i musulmans. Problemes. Noves polítiques per a la "convivència". Infraestructures culturals. El saber escolàstic.
- Ramon Llull: dades biogràfiques. Projecte vital i intel·lectual.
- La polèmica i l'apologètica religioses a la Corona d'Aragó. El programa missional dels dominics. Ramon de Penyafort i Ramon Martí. L'Art de Ramon Llull com a proposta alternativa.
- La "nova" literatura de Ramon Llull. Composició i difusió de textos. Estratègies i pragmatisme. Multiplicitat de formes. Usos i funcions. Teoria literària. Llengües i públic. Ramon Llull i la llengua catalana.
- Lectura del *Romanç d'Evast e Blaqueria*. Contextos. Models. Novel·la reformista de la societat cristiana i mecanismes de la reforma. Anàlisi d'episodis.
- Lectura del *Llibre d'amic e amat*. Blaqueria ermità. Matèria: l'amor. Cultura cistercenca i interpretacions al·legòriques del *Càntic dels càntics*, l'*amor benevolentiae* i la filosofia escolàstica. Forma: els versicles. Llegat trobadoresc i sufisme. L'oració i l'operació meditativa.
- Lectura del *Llibre de meravelles*. Context. Novel·la i enciclopèdia. Organització dels coneixements. Elements literaris. L'exemple i la mecanització "artística".
- Lectura del *Llibre de les bèsties*. Faula i apòleg. Materials orientals: transmissió a Occident. Materials romànics. Regiment de prínceps.
- Lectura del *Desconhort* i del *Cant de Ramon*. La ficció autobiogràfica exemplar. Consciència d'autoria, propaganda de l'Art i promoció als centres de poder. La consolatòria cristiana. Confessió i models penitencials. Motius trobadorescos.

II. CULTURA I LITERATURA A LA CORONA D'ARAGÓ (c. 1370 - c. 1425). BERNAT METGE.

- La Corona d'Aragó al segle XIV. Crisis i canvis. Monarquia, territori i societat. La política cultural de Pere III el

Cerimoniós. Cancelleria i cultura. Traductors i traduccions.

- Lectura, escriptura i emergència del *jo* literari. Llegat clàssic i primers autors humanistes a la Corona d'Aragó (Petrarca). El *llatí* i la llengua literària catalana.

- Bernat Metge: dades biogràfiques. Perfil professional i context sociopolític. Primeres obres: *Llibre de Fortuna e Prudència*, *Valter e Griselda*, etc. Presentació i lectura de fragments.

- Lectura de *Lo somni*. Models, fonts i arquitectura. El somni, el diàleg i la consolació. Filosofia, moral, poesia i sàtira. Anàlisi dels llibres. Escepticisme i heterodòxia.

III. LÍRICA A LA CORT. AUSIÀS MARCH.

- Lírica a la cort. Mecenatge i poesia. Noblesa i *cursus honorum*. El registre escrit de la tradició trobadoresca (els cançoners). Conservació i innovació de temes i gèneres. Formes líriques i musicals franceses. La influència de la lírica italiana. La llengua de la poesia (entre l'occità trobadoresc i el català).

- Lectura de poesies d'Andreu Febrer, Gilabert de Próixita i Jordi de Sant Jordi.

- Ausiàs March: dades biogràfiques. Un nou llenguatge poètic. Transmissió i/o organització de l'obra. Cicles poètics. Cultura literària i filosofia escolàstica. Passió, espiritualitat i tragèdia amoroses.

- Lectura de poesies d'Ausiàs March.

Eixos metodològics de l'assignatura

activitat	CODIFICACIÓ / descripció / tipologia TPD	HP*	HNP
Classe magistral (M)	Vegeu CONTINGUTS	25	
Seminaris (S)			
Pràctiques (P)	P-1 – Textos Ramon Llull (anàlisi i comentari) P-2 – Textos Ramon Llull (anàlisi i comentari) P-3 – Textos Ramon Llull (anàlisi i comentari) P-4 – Textos Bernat Metge (anàlisi i comentari) P-5 – Textos Bernat Metge (anàlisi i comentari) P-6 – Textos Bernat Metge (anàlisi i comentari) P-7 – Textos Ausiàs March (anàlisi i comentari) P-8 – Textos Ausiàs March (anàlisi i comentari) P-9 – Textos Ausiàs March (anàlisi i comentari)	25	
Treballs (T)	T-1 – Treball Ramon Llull T-2 – Treball Bernat Metge T-3 – Treball Ausiàs March		20 20 20
Tutories (Tut)	Tut-1 – Preparació treball Ramon Llull i del tema 1. Tut-2 – Preparació treball Bernat Metge i del tema 2. Tut-3 – Preparació treball Ausiàs March i del tema 3.	6	
Altres (AA)	AA- Sessió de control i revisió de l'aprenentatge (temes 1, 2, 3 i T-1, T-2 i T-3)	4	
Avaluació (AV)*	Vegeu taula de mecanismes d'avaluació		30
TOTAL		60	90

HP: hores presencials de l'estudiant. HNP: hores no presencials de l'estudiant.

Pla de desenvolupament de l'assignatura

(PLA DE DESENVOLUPAMENT PER SETMANES LECTIVES)

- 1-2-3. Ramon Llull i la cultura al segle XIII (M).
4. Lectura del *Romanç d'Evast e Blaquerna* i el *Llibre d'amic e amat* (P).
5. Lectura del *Llibre de meravelles* i el *Llibre de les bèsties* (P).
6. Lectura del *Desconhort* i el *Cant de Ramon* (P) & Ramon Llull (M).
7. Cultura i literatura a la Corona d'Aragó (c. 1370 - c. 1425) (M).
8. Bernat Metge (M).
- 9-10. Lectura de *Lo somni* (P).
11. Lírica a la cort (M).
- 12-14. Lectura de poemes d'Ausiàs March (P).
15. Sessions de control i revisió de l'aprenentatge (AA).

Sistema d'avaluació

mecanismes d'avaluació	codificació / descripció-criteris / tipologia TPD	observacions	Activitat	%	
Assistència i participació (As)		És condició indispensable haver realitzat les lectures obligatòries per obtenir aquest percentatge en l'avaluació final			10%
Taller d'avaluació (TA) (Examen)	TA – Examen temari			Prova escrita	35%
Informe (In) / Treballs (T)	T-1 – Treball Ramon Llull T-2 – Treball Bernat Metge T-3 – Treball Ausiàs March			Treball	15%+ 15%+ 15%= 45%
Altres (A)	Control de les lectures obligatòries (fonts primàries) Control de la bibliografia (fonts secundàries)			Avaluable en examen/treballs, o Test/Qüestionari	10%
TOTAL					100

· Totes les activitats obtindran una primera puntuació (x) segons el barem estàndard (0 a 10). Finalitzat el període d'avaluació (recuperació inclosa), s'aplicarà a cada puntuació (x) el percentatge que li correspon segons el sistema d'avaluació de l'assignatura, amb el resultat d'una puntuació (y) per a cada activitat. Si la suma resultant (y) és 5 (o

superior), la qualificació serà APROVAT (o NOTABLE, EXCEL·LENT). En cas contrari, SUSPENS.

· Totes les activitats (examen, treballs), amb un valor de 30% (o superior), són de caràcter obligatori. Si l'estudiant no es presenta a l'examen o no realitza alguna de les activitats prescriptives obligatòries, serà qualificat amb un SUSPENS, encara que la suma de totes les altres puntuacions (y) pugui ser 5 (o superior). En aquest cas, es consignaria un SUSPENS (4,9) a l'acta. Si l'estudiant, per motius diversos, únicament pot acomplir menys del 50% de les activitats programades, la qualificació serà NO PRESENTAT.

· Per a les activitats ponderades amb un 30% (o +), que tenen dret a la convocatòria de recuperació, podeu consultar la Normativa d'avaluació de Graus i Màsters de la UdL.

· En cas de frau acadèmic o còpia espontània, s'aplicarà el que estableix la Normativa de l'avaluació i la qualificació de la docència en els graus i màsters de la UdL.

*L'estudiant o l'estudianta que es vulgui acollir a l'avaluació alternativa haurà de presentar un contracte de treball o justificar, mitjançant un escrit dirigit a la degana, les raons que li impossibiliten fer l'avaluació contínua en un termini de cinc (5) dies des del començament del quadrimestre. Per a més informació, envieu un correu electrònic a lletres.secretariacentre@udl.cat o adreceu-vos a la Secretaria Acadèmica de la Facultat de Lletres.

· Avaluació alternativa: 1 Prova escrita / Examen: 40% + 1 Treball: 60%. Concedida l'avaluació alternativa, contacteu amb la professora per correu electrònic.

Bibliografia i recursos d'informació

Fonts primàries:

[Lectures obligatòries]

· Lull, Ramon. *Romanç d'Evast e Blaqueria*. Edició i introducció d'Albert Soler i Joan Santanach; notes de Maria Toldrà. Barcelona: Barcino, 2016 (Biblioteca Barcino, 10). [El capítol 100 correspon al *Llibre d'amic e amat*.]

· Lull, Ramon. *Llibre de meravelles*. Edició d'Anthony Bonner, revisada per Lola Badia, Antònia Carré i Eugènia Gisbert. Introducció de Lola Badia. Barcelona: Barcino, 2017 (Biblioteca Barcino, 11). [El llibre VII correspon al *Llibre de les bèsties*.]

· Lull, Ramon. *Lo desconhort. Cant de Ramon*. Edició a cura de Josep Batalla. Tona: Obrador Edèndum, 2004 (Exemplaria Scholastica, 11).

· Metge, Bernat. *Lo somni*. Edició i comentaris de Lola Badia. Barcelona: Quaderns Crema, 1999 (Mínima Minor, 86).

· March, Ausiàs. *Per haver d'amor vida: Antologia comentada*. A cura de Francesc J. Gómez i Josep Pujol. Barcelona: Barcino, 2008 (Biblioteca Barcino, 3).

* Les edicions crítiques i altres edicions recomanades seran precisades el primer dia de classe.

Fonts secundàries:

Generals

Badia, Lola (dir.). *Història de la literatura catalana*, vol. I: *Literatura medieval (I), Dels orígens al segle XIV*. Barcelona: Enciclopèdia Catalana - Editorial Barcino - Ajuntament de Barcelona, 2013.

Badia, Lola (dir.). *Història de la literatura catalana*, vol. II: *Literatura medieval (II), Segles XIV-XV*. Barcelona: Enciclopèdia Catalana - Editorial Barcino - Ajuntament de Barcelona, 2014.

Riquer, Martí de. *Història de la literatura catalana*, vols. I, II, III. Sant Joan Despí (Barcelona): Ariel, 1980 [1964]

(Clàssics Catalans Ariel).

Soler Llopart, Albert. *Literatura catalana medieval: Un recorregut multimèdia pels grans autors i els seus textos*. Barcelona: Pòrtic – Editorial UOC, 2003 (Àgora Biblioteca Oberta).

I. Ramon Llull i la cultura al segle XIII.

Aragüés Aldaz, José. *Ramon Llull y la literatura ejemplar*. Alacant: Publicacions de la Universitat d'Alacant, 2016.

A.V. «Introduccions» a Ramon Llull, *Retòrica nova*. Tona (Barcelona): Obrador Edèndum – Brepols Publishers, 2006 (Traducció de l'Obra Llatina de Ramon Llull, 1), p. 11-90.

Badia, Lola. *Teoria i pràctica de la literatura en Ramon Llull*. Barcelona: Quaderns Crema, 1992 (Assaig, 10).

Badia, Lola - Santanach, Joan - Soler, Albert. *Ramon Llull as a Vernacular Writer: Communicating a New Kind of Knowledge*. Woodbridge: Tamesis, 2016 (Tàmesis, Serie A, Monografías; 354).

Bonner, Anthony – Badia, Lola. *Ramon Llull: Vida, pensament i obra literària*. Barcelona: Empúries, 1988 (Les Naus d'Empúries, Pal Major, 2).

Colomer, Eusebi. *El pensament als Països Catalans durant l'Edat Mitjana i el Renaixement*. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans (Secció de Filosofia i Ciències Socials) – Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1997 (Scripta i Documenta, 54)

Friedlein, Roger. *El diàleg en Ramon Llull: L'expressió literària com a estratègia apologètica*. Barcelona - Palma de Mallorca: Universitat de Barcelona - Universitat de les Illes Balears, 2011 (Blaquerna, 8).

González Casanovas, Roberto J. *La novela ejemplar de Ramón Llull: Interpretaciones literarias de la misión*. Madrid: Ediciones Júcar, 1998 (Ensayos Júcar).

Hillgarth, J. N. *Ramon Llull and Lullism in Fourteenth-Century France*. Oxford: Clarendon Press, 1971. / Trad. cat. *Ramon Llull i el naixement del lul·lisme*. Barcelona: Curial Edicions Catalanes - Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1998 (Textos i Estudis de Cultura Catalana, 61).

Johnston, Mark D. *The Evangelical Rhetoric of Ramon Llull: Lay Learning and Piety in the Christian West Around 1300*. New York - Oxford: Oxford University Press, 1996.

Pring-Mill, Robert D. F. *Estudis sobre Ramon Llull (1956 - 1978)*. A cura de Lola Badia i Albert Soler. Barcelona: Curial Edicions Catalanes - Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1991 (Textos i Estudis de Cultura Catalana, 22).

II. Cultura i literatura a la Corona d'Aragó (c. 1370 - c. 1425). Bernat Metge.

Badia, Lola. *De Bernat Metge a Joan Roís de Corella*. Barcelona: Quaderns Crema, 1988 (Assaig, 6).

Badia, Lola. «Pròleg» i «Apendixs» a Bernat Metge, *Lo somni*. Edició i comentaris de ---. Barcelona: Quaderns Crema, 1999 (Mínima Minor, 86), p. 9-50, 181-238.

Badia, Lola – Cabré, Miriam (ed.). *Literatura i cultura a la Corona d'Aragó (segles XIV i XV)*. Barcelona: Curial Edicions Catalanes – Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2002 (Textos i Estudis de Cultura Catalana, 85).

Cabré, Lluís - Coroleu, Alejandro - Kraye, Jill (ed.). *Fourteenth-Century Classicism: Petrarch and Bernat Metge*. London - Torino: The Warburg Institute - Nino Arago Editore, 2012 (Warburg Institute Colloquia).

Cingolani, Stefano M. «Introducció» a Bernat Metge, *Lo somni*. Edició crítica de---. Barcelona: Editorial Barcino, 2006 (Els Nostres Clàssics, Col·lecció B; 30), p. 13-105.

Cingolani, Stefano M. *Lo somni d'una cultura: «Lo somni» de Bernat Metge*. Barcelona: Quaderns Crema, 2002 (Assaig, 33).

III. Lírica a la cort. Ausiàs March.

Alemany Ferrer, Rafael (ed.). *Ausiàs March: textos i contextos*. Alacant – Barcelona: Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana – Departament de Filologia Catalana (Universitat d'Alacant) – Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1997 (Biblioteca Sanchis Guarner, 37).

Alemany Ferrer, Rafael (ed.). *Ausiàs March i el món cultural del segle XV*. Alacant: Universitat d'Alacant – Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana, 1999 («Symposia Philologica», 1).

Archer, Robert. *Aproximació a Ausiàs March: Estructura, tradició, metàfora*. Barcelona: Empúries, 1996 (Les Naus d'Empúries).

Badia, Lola. *Tradició i modernitat als segles XIV i XV. Estudis de cultura literària i lectures d'Ausiàs March*. València – Barcelona: Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana – Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1993 (Biblioteca Sanchis Guarner, 25).

Badia, Lola. «Pròleg» a Ausiàs March, *Poesies*. A cura de Pere Bohigas. Edició revisada per Amadeu-J. Soberanas i Noemí Espinal. Barcelona: Barcino, 2000 (Els Nostres Clàssics, B, 19), p. 1-74.

Di Girolamo, Costanzo. «Introducción» a Ausiàs March, *Páginas del Cancionero*. Introducción, edición y notas de---. Traducción de José María Micó. Madrid – Buenos Aires – València: Pre-Textos, 2004 (La Cruz del Sur, 711), p. 9-81.

Dilla, Xavier. *En passats escrits: Una lectura de la poesia d'Ausiàs March*. Barcelona: Empúries, 2000 (Biblioteca Universal Empúries, 134).

Ferraté, Joan. *Llegir Ausiàs March*. Barcelona: Quaderns Crema, 1992 (Assaig, 12).

March, Ausiàs. *Per haver d'amor vida. Antologia comentada*. A cura de Francesc J. Gómez i Josep Pujol. Barcelona: Editorial Barcino – Fundació Lluís Carulla, 2008 (Biblioteca Barcino, 3).

Zimmermann, Marie-Claire. *Ausiàs March o l'emergència del jo*. Pròleg d'Albert Hauf. València – Barcelona: Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana – Departament de Filologia Catalana (Universitat d'Alacant) – Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1988 (Biblioteca Sanchis Guarner, 40).